

дення показників до річного виміру, новий принцип побудови моделі розрахунку інтегрального коефіцієнта для окремого підприємства — укрупнення видів економічної діяльності (галузей) та введення діапазонів значень коефіцієнтів, у межах яких діють абсолютні показники для моделі. Треба зазначити, що центральний банк посилив роль різних джерел покриття боргів позичальників і диверсифікував показники оборотності активів для повнішого інформування банку про ділову активність клієнта.

УДК 338

Наталія Стефанович,
ст. викладач кафедри обліку і аудиту,
Херсонський національний технічний університет

АВС-АНАЛІЗ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

На сучасному етапі розвитку економіки України однією з проблем вітчизняних підприємств є значне інвестування оборотних активів в дебіторську заборгованість. Вирішення цієї проблеми потребує застосування нових підходів до механізмів управління дебіторською заборгованістю, практична реалізація яких базується на обліково-аналітичному забезпеченні. Трансформаційні процеси в економіці надають нового змісту економічному аналізу, змінюють його завдання, розширюють спектр засобів і прийомів обробки інформації.

Дослідженню проблем управління дебіторською заборгованістю присвячені праці М.Д. Білик, І.О. Бланка, О.С. Бондаренко, Є.В. Дубровської, С.І. Маслової, О.І. Лучкова, О.Г. Лищенко. Вагомий внесок у розвиток обліково-аналітичного забезпечення системи її управління внесли вітчизняні вчені-економісти О.В. Кузнєцова, Н.М. Матицина, Л.В. Нападовська, Н.М. Новікова, О.Є. Федорченко, Н.С. Полякова та ін.

Разом з тим, ряд важливих аспектів аналізу дебіторської заборгованості для формування кредитної політики підприємства потребують удосконалення.

Метою дослідження є удосконалення методичних аспектів аналізу дебіторської заборгованості в системі управління підприємством.

Управління дебіторською заборгованістю є важливим моментом у діяльності будь-якого підприємства і потребує ретельної уваги керівництва. Визначення підходів до управління дебіторсь-

кою заборгованістю, етапів і методів — проблема, яка не має однозначного вирішення, залежить від специфіки підприємства і особистих якостей керівництва. Основним елементом політики управління дебіторською заборгованістю є кредитна політика.

В свою чергу, основними елементами кредитної політики є визначення кредитного рейтингу покупців і диференціація умов їх кредитування.

Формування кредитного рейтингу покупців здійснюється шляхом ранжування покупців за групами ризику непогашення дебіторської заборгованості. В основу розподілу можуть бути покладені такі показники, як час роботи з клієнтом, обсяг продаж, обсяги і строки прострочення заборгованості покупцем, оборотність дебіторської заборгованості, якісна оцінка значимості клієнта з позиції працюючого з ним менеджера. Для зниження трудомісткості формування кредитного рейтингу покупців ми пропонуємо використовувати АВС-аналіз.

АВС-аналіз — це статистичний метод, який групує чи розподіляє за певними критеріями існуючу сукупність (виробів, клієнтів, країн, постачальників, співробітників і т.д.). АВС-аналіз — це інструмент для визначення долі певних груп у сукупності. В основу методу покладено правило (принцип, закон) Парето — «за більшість можливих результатів (80 %) відповідає незначна кількість причин (20 %)», відоме як правило «20:80». У бізнесі метод АВС-аналізу використовуються найчастіше у логістиці для управління товарними запасами.

Алгоритм АВС-аналізу дебіторської заборгованості можна представити у вигляді таких етапів:

- ✓ формулювання проблеми, яку необхідно вирішити;
- ✓ визначення всіх факторів, які пов'язані з проблемою;
- ✓ вибір об'єкта та параметрів аналізу;
- ✓ складання рейтингового списку об'єктів за спаданням значення параметру;
- ✓ розрахунок долі параметру від загальної суми параметрів з накопиченим результатом;
- ✓ визначення групи А, В, С.

Стосовно першого етапу, АВС -аналіз дебіторської заборгованості дозволяє вирішувати такі проблемні питання:

- ✓ визначення кредитного рейтингу клієнта з метою диференціації умов кредитування;
- ✓ формування резерву сумнівних боргів на основі оцінки сумнівності заборгованості покупців;
- ✓ контроль за рівнем дебіторської заборгованості;

✓ ув'язка системи мотивації персоналу с розміром дебіторської заборгованості.

Об'єктом аналізу виступають клієнти підприємства — покупці готової продукції, товарів, робіт, послуг. Параметрами АВС-аналізу найчастіше виступають обсяг реалізації, строки прострочення платежів та обсяг простроченої дебіторської заборгованості в абсолютному та відносному виразі.

Дослідження наукової літератури дозволило систематизувати переваги і недоліки АВС-аналізу дебіторської заборгованості:

- переваги — простота використання; універсальність; можливість повної автоматизації розрахунків; оптимізація ресурсів підприємства;

- недоліки — одномірний метод аналізу — групування відбувається за одним критерієм; не розпізнає якість і природу даних (не враховує сезонні коливання попиту на товар); залежність результатів аналізу від мети проведення; на практиці виникає необхідність виділяти не три А, В і С групи, а більше (в результаті правило «20:80» не працює); залежність результатів аналізу від часових періодів.

Параметрами АВС-аналізу дебіторської заборгованості ми пропонуємо використовувати показники обсягу реалізації та обсягу простроченої дебіторської заборгованості у відносному виразі.

Використання АВС-аналізу дебіторської заборгованості дозволяє оцінити ризики, розставити пріоритети при розробці кредитної політики та диференціювати умови кредитування покупців.

Також результати АВС-аналізу дебіторської заборгованості можна використовувати для оцінки сумнівності боргів з метою формування резерву, з метою контролю за рівнем дебіторської заборгованості та для ув'язки системи мотивації менеджерів з продажу з розмірами дебіторської заборгованості.

УДК 330.341

Елена Сучкова,

к.э.н., доцент,

Черкасский институт Межрегиональной академии
управления персоналом

КЛАСТЕРИЗАЦИЯ ЭКОНОМИКИ КАК ФАКТОР НАРАЩИВАНИЯ ИННОВАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА КОМПАНИЙ В НОВОЙ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СРЕДЕ

Инновационное развитие отечественной промышленности является приоритетной государственной задачей в долгосрочной